

Avaleht>Kohtuasja algatamine>Vahendus>Vahendus ELi liikmesriikides

Valitud keeleversiooni meie töötajad parajasti tõlgivad.

hispaania keel

Järgmised keeleversioonid: **es** on juba tõlgitud.

Swipe to change

Vahendus ELi liikmesriikides**Hispaania**

Hispaanias on viimastel aastatel õigusemõistmist mõjutanud kohtuvaidluste arvu suurenemine, millel on mõju ka kohtusüsteemi tõrgeteta toimimisele. Seetõttu otsitakse alternatiivseid ja praegusest mudelist tõhusamaid viise vaidluste lahendamiseks. Üks võimalik viis lisaks vahekohtunikule ja lepitusele on vahendus.

Kellega tuleks ühendust võtta?

Vaadake teavet selle kohta, kuidas leida Hispaanias vahendajat.

Millises valdkonnas on vahenduse kasutamine lubatud või kõige tavalisem?

6. juuli 2012. aasta seadusega 5/2012, mis käsitleb vahendusmenetlust tsiviil- ja kaubandusasjades, võeti Hispaania õigusesse üle Euroopa Parlamendi ja nõukogu 21. mai 2008. aasta direktiiv 2008/52/EÜ. Selle seadusega nähakse ette minimaalne raamistik vahendusmenetluse kasutamiseks, ilma et see mõjutaks autonoomsetes piirkondades kehtivaid õigusnorme.

Vahendus töõõiguse valdkonnas

Töövaidlustes on vahendus väga tavaline. Teatud juhtudel on kohustuslik enne kohtu poole pöördumist püüda kasutada vahendusmenetlust. Kollektiivsete töövaidluste lahendamiseks kasutatakse tavaliselt vahendust ja teatud autonoomsetes piirkondades kasutatakse seda ka individuaalsete töövaidluste lahendamiseks.

Autonoomsetel piirkondadel on töövaidluste vahendusega tegelevad asutused, mis on spetsialiseerunud nende probleemide lahendamisele. Riiklikul tasandil pakub vahenduse ja vahekohtunike talitus (*Servicio Interconfederal de Mediación y Arbitraje – SIMA*) tasuta vahendusteenust vaidluste korral, mis jäävad väljapoole **autonoomsete piirkondade** organite pädevust.

Seadusega 36/2011, mis käsitleb töövaidluskomisjonide tegevust, nähakse ette põhimõtteline uuendus: kõikidele esitatavatele taotlustele tuleb lisada tõend, milles kinnitatakse, et vaidlust on eelnevalt püütud lahendada vahendus- ja lepitusteenust (SMAC) kasutades lepitus- või vahendusmenetluse teel või organite vahendusel, kes täidavad neid ülesandeid kollektiivlepingu alusel. Selles seaduses loetletakse ka menetlused, mille suhtes seda nõuet ei kohaldata. Seaduses 36/2011 sisaldub selgesõnaline viide vahendusmenetlusele mitte ainult kohtueelse lepitusmenetluse ajal, vaid ka siis, kui kohtumenetlus on juba käimas.

Vahendus tsiviil- ja perekonnaõiguse valdkonnas

Seadusega 5/2012, mis käsitleb vahendust tsiviil- ja perekonnaõiguse valdkonnas, on ette nähtud võimalus teavitada mõlemat poolt eelistungil võimalusest kasutada vaidluste lahendamiseks vahendust, ning võttes arvesse kohtumenetluse eesmärki, võib kohus kutsuda pooli üles püüdma saavutada kokkulepet, mis lõpetaks kohtumenetluse või võimaldaks pooltel taotleda menetluste peatamist, et kasutada vahendus- või vahekohtumenetlust.

Seadus 5/2012 tähendab selles õigusvaldkonnas olulist muudatust, sest tsiviilmenetluse seadustikku lisatakse selge viide vahendusele kui ühele kohtumenetluse lõpetamise kohtuvälisele võimalusele.

Hispaania õiguses on just perekonnaõigus see valdkond, kus vahendusmenetlus on kõige paremini struktureeritud ja areneb kõige jõudsamalt.

Keskvalitsuse tasandil on suur samm edasi seadus 15/2005, kus käsitletakse vahendust kui vabatahtlikku alternatiivset perekonnavaidluste lahendamise võimalust ja väidetakse, et vabadus on üks Hispaania õigussüsteemi suurimaid väärtusi. Seaduses on sätestatud, et pooled võivad igal menetlusetapil paluda kohtul menetluse peatada, et nad saaksid kasutada vahendusmenetlust ja püüda jõuda vaidlusaluses küsimuses kokkuleppele.

Lisaks sellele nähakse tsiviilmenetluse seadustikus pooltele ette võimalus esitada ühisel kokkuleppel taotlus menetluse peatamiseks, et kasutada vahendust, kuid kohtus ei pea peatama menetlust *ab initio*, et pooled saaksid teabe vahetamise eesmärgil kohtuda, samuti ei soovita ta sellist sammu.

Vahendusteenused perekonnaõiguse valdkonnas varieeruvad autonoomsete piirkondade lõikes oluliselt, samuti võib esineda erinevusi sama piirkonna linnade vahel. Mõnes piirkonnas pakub vahendusteenust piirkond ise (nt Kataloonias), mõnes aga kohalikud ametiasutused (*Ayuntamientos*).

Kohtute üldnõukogu (*Consejo General del Poder Judicial*) toetab Hispaania kohtute vahendusega seotud algatusi ja teostab nende üle järelevalvet. Teda abistavad omakorda autonoomsed piirkonnad, ülikoolid, kohalikud ametiasutused või ühingud.

Vahendus kriminaalõiguse valdkonnas

Vahenduse eesmärk kriminaalõiguse valdkonnas on ühelt poolt kurjategija rehabiliteerimine ja teisalt ohvrile tekitatud kahju hüvitamine.

Alaealiste puhul (14–18 aastased) on vahendus selgelt normeeritud kui alaealise ümberkasvatamise võimalus. Selles valdkonnas tegelevad vahendusega alaealiste prokuratuuri (*Fiscalía de Menores*) tugiüksused, kuid samuti võivad seda teostada autonoomsete piirkondade asutused ja muud asutused, näiteks assotsiatsioonid.

Täiskasvanute korral ei ole vahendus reguleeritud, mõned provintsid teostavad vahendust karistusseadustiku ja kriminaalmenetluse seadustiku alusel, mis võimaldavad kokkulepet ja karistuse vähendamist kahju hüvitamise teel, samuti vastavate rahvusvaheliste normide alusel.

Tavaliselt kasutatakse vahendust kergemate kuritegude korral, näiteks väiksemad õigusrikkumised, aga samuti on võimalik seda teha süütegude menetluste korral, kui asjaolud võimaldavad.

Perevägivalda korral on alusseaduse 1/2004 (mis käsitleb ulatuslikku kaitset soolise vägivalda vastu) kohaselt sõnaselgelt keelatud vahendus seoses juhtumitega, mis on seotud soolise vägivaldaga. Selles õigusvaldkonnas vahenduse pooldajate arv siiski üha kasvab, sest on mõistlik hinnata iga juhtumi puhul eraldi, kas oleks asjakohane kasutada vahendust. Kohtute üldnõukogu 2001. aasta aruandes soolise vägivalda kohta perekonnas rõhutati, et väiksemaid õigusrikkumisi või perevägivaldaga seotud rikkumisi tuleks menetleda tsiviilkohtus.

Kohtute üldnõukogu toetab vahendust Hispaania eeluurimise kohtutes (*Juzgados de Instrucción*), kriminaalkohtutes (*Juzgados de lo Penal*) ja provintsi kohtutes (*Audiencias Provinciales*) ning teostab selle üle järelevalvet. Seni on arviliselt kõige rohkem kogemusi Kataloonias ja Baskimaal.

Vahendus haldusõiguslike vaidluste korral

Haldusõiguslike vaidluste käsitlevas seaduses ei ole sõnaselgelt ette nähtud võimalust vaidluste alternatiivseks lahendamiseks kolmandate isikute osalusel, kuid samas ei ole see ka keelatud.

Selles seaduses nähakse samuti ette võimalus vaadata haldustoimingute seaduspärasus uuesti üle, kasutades kohtumenetlust täiendavaid vahendeid, et vältida tarbetuid kohtumenetlusi ning pakkuda odavaid ja kiireid võimalusi arvukate vaidluste lahendamiseks.

Õigusemõistmise portaal sisaldab teavet tsiviil-, äri-, kriminaal-, perekonna- ja tööõiguse valdkonna kohtuasutuste kohta, kes osutavad kohtus toimuvat vahendusteenust, aga ka kohtuvälise vahendusteenuste kohta, mida pakuvad mitmed kutseühingud.

Kas on erireegleid, mida tuleb järgida?

Üldiselt tegeleb vahendusega erapooletu kolmas isik, kes peab kinni konfidentsiaalsusnõudest.

Pooled võivad oma advokaatide abiga otsustada vahendust proovida, teavitades sellest kohut, või võtab kohus nendega ühendust, kui leitakse, et juhtumit võiks olla võimalik lahendada vahenduse teel.

Kriminaalõiguse valdkonnas võetakse vahenduse üritamiseks tavaliselt kõigepealt ühendust teo toimepanijaga ja kui temalt on saadud nõusolek, siis ohvriga.

Teave ja koolitus

Vastavalt seadusele 5/2012, mis käsitleb vahendust tsiviil- ja kaubandusajades, peab vahendaja olema omandanud ülikoolihariduse või läbinud täiendkurseõppe ning nõutava vahendusosalase erikoolituse, osalenud ühel või mitmel ametlikult tunnustatud asutuste korraldataval erikursusel. Omandatud kvalifikatsioon peab kehtima kogu Hispaanias.

Mõne autonoomse piirkonna teatavad seadused ja rakendusaktid käsitlevad haridust, mis on vajalik vahenduseks perekonnaõiguse valdkonnas. Üldiselt on nõutav, et vahendajal oleks vähemalt ülikooliharidus ja lisaks peab ta läbima 100–300 tundi hõlmava vahendusosalase praktilise koolituse.

Vahendusosalast eriharidust pakuvad tavaliselt ülikoolid ja ametiliidud, näiteks psühholoogide või advokaatide ametiliit.

Kui suured on vahendusega kaasnevad kulud?

Üldiselt on kohtu pakutav vahendus tasuta.

Tööõiguse valdkonnas on autonoomsete piirkondade ja SIMA teenused tasuta.

Perekonnaõiguse valdkonnas on kohtuga koostööd tegevate asutuste pakutavad teenused üldjuhul tasuta. Kataloonias on kindlaks määratud vahendusmenetluse hind isikute jaoks, kellel ei ole õigust tasuta õigusabile.

Kriminaalõiguse valdkonnas on riigiasutuste pakutav vahendus tasuta.

Lisaks kohtu pakutavale vahendusele on pooltel vabadus pöörduda vahendaja poole ja maksta talle vabalt kokkulepitud tasu. Seaduses 5/2012 on sõnaselgelt sätestatud, et sõltumata sellest, kas vahenduse tulemusel saavutatakse kokkulepe või mitte, jagatakse kulud poolte vahel võrdselt, kui eelnevalt ei ole kokku lepitud teisiti.

Eesmärgiga aidata kaasa vaidluste kohtuvälisele lahendamisele on seaduses 10/2012, mis reguleerib teatavaid õigusvaldkonna ja Riikliku Toksikoloogia ja Kohtumeditsiini Instituudi teenuste tasusid, nähtud ette tasu hüvitamine juhul, kui kohtuvälise kokkuleppe abil hoitakse kokku osa teenuste kulust.

Kas vahenduse teel saavutatud kokkulepet saab täitmisele pöörata?

Seadusega 5/2012 nähakse ette, et juhul kui pooled saavutavad vahendusmenetluse teel kokkuleppe, on neil võimalik see ametlikult vormistada.

Juhul kui vahenduse teel saavutatud kokkulepet on kavas kohaldada teises riigis, tuleb see ametlikult vormistada ja see peab vajaduse korral vastama nii nende rahvusvaheliste konventsioonide nõuetele, mille osaline Hispaania on, kui ka Euroopa Liidu eeskirjadele.

Juhul kui kokkuleppe saavutatakse vahenduse teel pärast kohtumenetluse algust, peavad pooled paluma kohtul kokkuleppe heaks kiita vastavalt tsiviilmenetluse seadustiku asjaomastele sätetele.

Võimalus vahenduse teel saavutatud kokkulepet täitmisele pöörata sõltub poolte tegutsemisvabadusest valdkonnas, mille reguleerimisalasse kuulub kokkuleppe ese.

Seonduvad lingid

HISPAANIA VAHENDUS- JA VAHEKOHTU TEENUS

Viimati uuendatud: 17/01/2024

Käesoleva veebilehe asjaomaseid keeleversioone haldavad asjaomased liikmesriigid. Tõlked on teostanud Euroopa Komisjoni teenistused. Originaali tehtavad võimalikud muudatused asjaomase riikliku ametiasutuse poolt ei pruugi kajastuda tõlkeversioonides. Euroopa Komisjon ei võta vastutust selles dokumendis sisalduva ega viidatud teabe ega andmete eest. Palun lugege õiguslikku teadaannet lehekülje eest vastutava liikmesriigi autoriõiguste kohta.